

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Kilka słów o Poradni Językowej IJP

Author: Katarzyna Wyrwas

Citation style: Wyrwas Katarzyna. (2007). Kilka słów o Poradni Językowej IJP. W: K. Wyrwas (red.), "www.poradniajęzykowa.pl" (S. 19-21). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Kilka słów o Poradni Językowej IJP

Poradnia Językowa w Instytucie Języka Polskiego Uniwersytetu Śląskiego powstała w latach 70. ubiegłego już wieku z inicjatywy Pani Profesor Ireny Bajerowej, kiedy to Instytut nasz mieścił się jeszcze w Sosnowcu. Początkowo istniała Pracownia Kultury Języka, a porad udzielano oczywiście tylko telefonicznie, choć przysyłano do Instytutu także listy i pisma z zapytaniami. Poradnią kierowała Pani Profesor Antonina Grybosiowa, a przy aparacie dyżurowali codziennie ówczesni asystenci. Pytający mieli przede wszystkim problemy z poprawną pisownią (np. łączną i rozdzielną *nie* z rzeczownikami odsłownymi), były pytania o interpunkcję, wymowę, o kwestie stylistyczne, jak również o odmianę rzeczowników pospolitych oraz nazw własnych, a zwłaszcza obcych nazwisk. Telefonowali redaktorzy i korektorzy gazet, dzwonili lub pisali urzędnicy, także krzyżówkowicze poszukujący rozwiązania łamigłówki, a często też osoby, którym brakowało argumentów w poprawnościowych sporach.

Pani Profesor Grybosiowa, wspominając tamte czasy, opowiada np. o pewnym fizyku, którego nurtowało pytanie, czy można teksty obcojęzyczne tłumaczyć dosłownie, a więc napisać np. *po podgrzaniu do temperatury 100°C w próbówce zachodzi dramatyczna* (zamiast *gwałtowna*) *reakcja*; o obywatelach, którzy zastanawiali się, czy 60-latkowi występującemu w mediach wypada mówić, że wszystko jest *fajne*, lub o zbuntowanych matkach, które po egzaminach maturalnych kwestionowały zasadność oceny nauczycieli i pytały, czy za dany błąd można obniżyć ocenę.

W latach 80., kiedy w języku oficjalnym pojawiła się tendencja do „uoficjalniania” nazw zawodów, pytano na przykład, czy poprawne jest stosowanie nazwy *obuwnik* zamiast *szewc*, *konserwator* po-

wierzchni poziomych zamiast *sprzątaczką*. Często na Śląsku pojawiało się pytanie o poprawną wersję odmiany nazwy *Tychy*, a także o to, która wersja jest poprawna: *Barbórka* czy *Barburka*.

W latach 90. zmieniła się sytuacja na uczelni i nie było etatowych pracowników poradni, a co za tym idzie – nie dyżurowano codziennie. Przez wiele lat na telefonicznie zgłoszone pytania odpowiadali pracownicy Instytutu, którzy akurat w tym czasie nie prowadzili zajęć ze studentami, jesteśmy bowiem przede wszystkim językoznawcami dydaktykami. Tymczasem pojawiły się nowe możliwości i formy kontaktu z użytkownikami polszczyzny: Internet oraz e-mail. Z tego powodu w 2004 r. ówczesna dyrektor IJP – Pani Profesor Małgorzata Kita, postanowiła stworzyć poradnię w Internecie. Zamiar ten (z wielką pomocą Pracowników Centrum Technik Informatycznych UŚ) w czyn wprowadziła kierująca obecnie poradnią autorka niniejszego tekstu.

Na naszej stronie internetowej (www.poradniajezykowa.pl) można zadać językoznawcom pytanie, na które odpowiedź otrzymuje się na adres poczty elektronicznej. Wszystkie pytania i odpowiedzi są zawsze dostępne dla czytelników, są bowiem publikowane w Internecie w kilku działach: ortografia, interpunkcja, wymowa, znaczenie, etymologia, składnia, słowotwórstwo, odmiana, frazeologia, poprawność komunikacyjna, nazwy własne, wyrazy obce. Archiwum porad można przeglądać, odwiedzając poszczególne działy tematyczne, można także szukać informacji w dziale *Najczęściej zadawane pytania* lub wpisać interesujące nas słowo do okienka wyszukiwarki *Szukaj słowa*.

Strona udostępnia stale uzupełniany spis przydatnych słowników i poradników językowych, który może stanowić pomoc w samodzielnym rozwiązywaniu problemów poprawnościowych lub też służyć jako użyteczna bibliografia. Próbujemy w jak największym stopniu aktywizować pytających i skłaniać ich do samodzielnego rozwiązywania mniej skomplikowanych problemów językowych. Niektóre osoby nie zdają sobie sprawy, że istnieją internetowe wersje słowników, dlatego też ważnymi elementami mającymi podnieść „świadomość internetową” użytkowników naszego serwisu są łącza do *Uniwersalnego słownika języka polskiego* pod redakcją M. Szymczaka, *Nowego słownika ortograficznego PWN*, *Słownika wyrazów obcych PWN* oraz *Słownika wyrazów obcych i zurotów obcojęzycznych* W. Kopalińskiego, a także *Nowej encyklopedii powszechnej PWN* i *Korpusu języka polskiego PWN*. Staramy się także upowszechniać internetowe łącza do zasad pisowni i interpunkcji polskiej, które dla *Nowego słownika ortograficznego* opracował prof. Edward Polański, a które udostępnia na swych stronach Wydawnictwo Naukowe PWN.

Na stronie umieszczamy ponadto łącze do archiwum największej w Polsce Poradni Językowej PWN, w którym znajduje się kilka tysięcy odpowiedzi, oraz do strony Rady Języka Polskiego, na której znaleźć można liczne opinie i ekspertyzy językoznawców dotyczące używania języka polskiego, a także uchwały ortograficzne.

Na stronie poradni prezentujemy również kilkadziesiąt artykułów (w formacie pdf i html) na tematy z zakresu kultury języka i językoznawstwa autorstwa pracowników naszego uniwersytetu oraz linki do opublikowanych w Internecie prac naukowców z innych uniwersytetów. W dziale *Artykuły* dostępny jest także tekst *Ustawy o języku polskim*.

Stronę odwiedza kilkanaście tysięcy osób rocznie, udzielamy odpowiedzi na ponad 100 pytań miesięcznie. Zwykle odpowiedzi na pytania odsyłamy w ciągu tygodnia, niekiedy rozwiązywanie problemów – zwłaszcza etymologicznych – trwa nieco dłużej, jeśli udzielenie odpowiedzi wymaga wykorzystania wielu publikacji czy zasobów archiwów.

Celem poradnictwa językowego i działalności Poradni jest m.in. upowszechnianie wiedzy o naszym języku, popularyzacja tej wiedzy i krzewienie kultury słowa. Sądzę, że w dobie wszechobecnych elektronicznych mediów misja ta ma szansę wspaniałego rozwoju w Internecie.

Z poradnią współpracuje kilkanaście osób: pracowników Instytutu Języka Polskiego, doktorantów oraz studentów. Ci, którzy podjęli się tej niełatwej, absorbującej i czasochłonnej działalności, mają w sobie pasję, umiejętność przekazywania innym własnej wiedzy oraz wielką życzliwość. To dzięki Nim mogła powstać ta książka, która stanowi wybór porad językowych udzielanych drogą internetową przez pierwsze 2 lata działalności poradni.

Szczególnie serdeczne podziękowania należą się pierwszym wnikliwym czytelnikom tej książki – jej Recenzentom: Panu Profesorowi Janowi Miodkowi oraz Panu Profesorowi Jerzemu Podrackiemu – za wszelkie bezcenne i życzliwe uwagi oraz sugestie.

Na słowa wdzięczności zasłużyły również Osoby, które dokonały drobiazgowej korekty publikacji: Pan dr hab. Jacek Warchała oraz Państwo dr dr Romualda i Marek Piętkowie.

Katarzyna Wyrwas